

B A R S I H I R L A P.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Török Mór.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Dr. Gyikos Mihály.

Barsvármegyei hangulat.

Irta: Dr. Török Mór.

Erőszakot, erőszak követi.

Kik a nemzeti ügy szent zászlajára esküdtünk, számoltunk minden lehetőséggel.

A jog, a törvény eltiprását egész közönséges módszernek ismertük már eddig is. Azt is tudtuk, hogy önkény és nyers erőszak következik utána. S el voltunk tökélyre arra is, hogy életet és sok vért kell még áldoznunk; amíg eldől a magyar haza sorsa, míg győzni fog az igazság, a nemzet nagy ügye, az alkotmány, a nemzeti szabadság, a magyar független állam létjoga. És mégis sötétnek látszik a helyzet képe.

En legalább borzasztóan lehangoltnak látok sok magyar embert. Vagy talán nem is jól fejeztem ki magam. Inkább búskomorság az, mit az arczokról leolvasok. Gondterhes barázdákat látok a homlokokon.

Szörnyű, ijesztő ez a látvány nekem.

Megint a fizetés, ismét a fizetés.

Folyton a kenyerükről beszélnek barsvármegyei tisztviselők, kik arra tettek fogadalmat, hogy utolsó csepp vérükig tartanak ki a nemzeti állam eszméje mellett.

A nemzeti magyar érzés összeközösbe jutott nálunk a korogó gyomor okozta hangulattal. Ha-

láltól, tüztől, golyótól nem ijednek meg és kétségbe esnek, ha arra gondolnak, hogy holnap talán korogni fog a gyomruk.

Eh! hát micsoda gyengeség ez?! Mióta nincs a magyarnak becsülete?!

Aki a gyomrát félti ma, midőn a nemzeti ügy szolgájává szegődött, az megsérti a nemzet becsületét. Az ilyen ember sáfárja, de nem hű szolgája a nemzetnek.

Igenis, kimondom, még ha szíjakat vágnak is a bőrömből, hogy a vármegyei tisztviselőknek nem volna szabad a fizetésükről egy betűt sem szólaniok. Amily bizalommal volt e megye közönsége irántuk, hogy a közönség érzelmeit guny tárgyává nem teszik, és a közönség akaratát az abban foglalt eszméhez hiven fogják végrehajtani, ugyanoly bizalommal kell a tisztviselőknek is lenniök a tekintetben, hogy a közönség is megtartja ígéretét és egyetlen egy tisztviselőnek sem fog egy hajszála sem meggömbülni, ha magyar marad és nem gazember áruló, aljas bérencz, ki urát csak pénzért szolgálja ki.

Sehogy sem tetszik nekem, hogy Barsvármegye székházában napok óta alig folyik másról szó, mint arról, hogy mi lesz a fizetéssel?

Megmondta a vármegye a magágét. Tessék vakon hinni.

Az a gondterhes ábrázat, az elijeszti a közönséget.

Féltsebünkéből is el tudjuk tartani önöket és el is fogjuk és el is akarjuk önöket tartani.

Önöknek, kiket vezérekül választottunk, egy pillanatig sem szabad bizalmukat elveszteniök. Mert ha önöktől indul ki a kétségbeesés, úgy mi: a közönség, hasztalan teszünk és akarunk bármit is.

Még ha volna is némi okuk kenyerük miatt aggódniok, még akkor sem volna szabad elárulniok ezt.

Háboruban nem peccenyözünk és nem pezsgő mellett huzatjuk a nótát. Kenyér sem kell akkor. Gyökér is elég akkor. Nem a testnek, a léleknek, a szívnek kell akkor táplálék.

De nehogy tulzásba essem. Elismerem, sok lelki gyönyörrel ismerem el, hogy tisztviselőink java része megfelel a megye várakozásának. Hogy nem a kenyerét, de a nemzet ügyét félti jobban. Mi hasznunk van azonban belőle, ha a gyöngeség mégis nyílt titok a megye székházán? Ha az erőseket is gyáváknak nevelik a gyöngék?!

Csupa tűz, csupa lelkesedés áradjon ki a vármegye székházának falaiból. Olyan nagy, olyan hatalmas, hogy ki közelébe ér, érezze a lehellet melegét.

TÁRCZA.

Dévai level.

(A „Barsi Hirlap” eredeti tárczája.)

Irta: Góbbé.

Szóval éjjeli élet nincs. Annál inkább van azonban nappali élet. A nappali élet a reggellel kezdődik, még pedig reggeli négy órakor. T. i. ekkor jelen meg az utczán az első lény: egy köszvényes alezredes. Nehezen vonszolható tagjait az utczára viszi s ott sétáltatja, mert az „orvos ezt tanácsolta” neki. A boldogtalan abban a hiszemben él, hogy a kora hajnali levegő kihúzza belőle a köszvényt; ami pedig tényleg nem igaz, mert lehet ugyan az üvegből dugót kihuzni, lehet egy terminust kihuzni, lehet egy makkegészséges emberből egy fogat kihuzni, de köszvényt már bajosabban. Mert ha lehetne, akkor ma már volnának a fogdoktorok mintájára „köszvénydoktorok”, akikhez az ember elmenve csak megmutatná „rossz köszvényét”, az fogna egy harapófogót és egyszerűen kihuzná. A beteg megtarthatná a kihuzott köszvényt emlékül, s egyszerűen az óralánczára akasztva, mint immár ártalmatlant, viselhetné. A köszvényorvosok kirakatában megjelenne a magyar ezimer kirakva csupa kihuzott köszvényből, s spe-

ezialisták állnának elő, kik a rossz köszvényt blombirozni is tudnák.

A köszvényes bácsi után az éjjeli kávéházból hazatérő pincézerek következnek. Ezek már ruganyos léptekkel sietnek haza „ismét aludni”, nem volt lévén a kávéházakban úgy sem egyéb dolguk.

Reggeli 7 órakor élénkül az élet. A boltokat kezdik kinyitni s ezért tényleg látni minden nagyobb üzlet előtt egy esomó boltosinast, aki mély cigarettázásba merülve várja türelmetlenül a fősegéd urat, vagy pláne (s ez már különös kiténtetés!) a főnök ur ő nagyságát. A fiatalabb „vizesnyolezasok” a várakozási idő alatt többnyire a járdán „malmoznak”. Ez igen nemes játék, lehet benne nyerni és veszíteni nyolecz-tiz babszemet. Aki tiz babszemet nyert, az már nagy ur, mert a déli szünetben be lehet cserélni egy „márványgolyóra”, amelylyel viszont „gojzizni” lehetvén, már krajczárokat is lehet nyerni.

Végre megérkezik „a főnök ur” s feltolja a kis grájzleráj vasredőnyét legalább is olyan lármával, mintha Budapesten a Monassterly és Kuzmik üzletét nyitná ki.

Háromnegyed nyoleczkor megélnékülnek a hivatalos helyiségek kapui. Itt tömegekben ácsorognak az ugynevezett érdemes tisztviselők s mindegyikük kezében az órát szorongatja. Amint a mutató pont nyoleczra ér, azonnal besurrannak a hivatalos helyiségekbe, s abban a tudatban,

hogy ők pontos tisztviselők, akik pont nyoleczkor már bent vannak, elkezdnek nyugodtan kaszinózni. Aki negyed kilenczkor jön be, azt lenézik s elmesélik neki, hogy ők már ezelőtt egy órával bejöttek, mikor még egészen sötét volt, gyerityát kellett gyujtani, hogy látni lehessen, de azt is elfujta a szél, mert az ablak még nyitva volt, a szolga meg javában takarított s be se volt fűtve.

Reggeli kilencz órakor már élénkebb az élet. Benépesül a piac. Pizskos oláh kofák kínálják még pizskosabb áruikat. Asszonyok, eselédjeikkel követve, veszednek köztük. Az oláh népviselet érdekes változatai közt feltűnik az öreg táblabíróné egyszerű fekete ruhája, derekán az elmaradhatatlan házi pettyes kötényvel, de megemlítést érdemel Saftgrün Pinkászné, ki a reggeli bevásárlások alkalmával zöld sevró czipőt, rózsaszín selyem harisnyát s esipkével áttört finom selyem ruhát visel. Ő nagyságát egy vagy két „komorna” kíséri, ezek kosarában bőségesen elfér a négyhatos ára bevásárolt áru.

Féltiz órakor (már bocsanat, hogy így óraszerint haladok) furesa alakokat látunk az utczán valamelyes irányban igyekezni. Szemügyre vettem őket. Nagyjából öreggebb urak, lassan lépdelnek, gondterhes arczczal néznek maguk elé; mindegyikük a hónalja alatt egy vaskos irattárczát szorongat. Nem igen néznek se jobbra, se

Azt szeretné e megye, hogy a nemzeti ügynek leghivebb, legönfeláldozóbb, legmerészebb, legjelesebb, legvitézesebb harcosai közé tartozzék Barsvármegye.

Ezt szeretné, ezt akarná a vármegye közönsége.

De ez csak úgy lehetséges, ha nem esünk kétségbe.

Ugy lehetséges, ha vezető tisztviselőink bizalommal vannak irántunk. Ha kenyérükkel még akkor sem törődnek, ha netán oly szegények volnánk is, mint a templom egere.

Kétszer nem ígér a megye közönsége. Egy becsületünk, egy ígéretünk oly szent, melyhez kétségnek félni nem szabad.

Mi megadjuk tisztviselőinknek, ami őket megilleti. Ők is adják meg, amit tőlük joggal követelhetünk meg.

Magasra fel hát a nemzeti zászlót!

Bars megye közönsége ugyan csak egyszer esküdt hűséget e zászlónak, de ezt az esküt még meg nem szegte soha és nem is fogja soha!

A hazafias lévai határozat.

Léva város folyó hó 17-én tartott közgyűlésén a következő határozatot hozta:

Léva r. t. város képviselőtestülete határozatilag kimondja, hogy a lévai m. kir. pénzügyigazgatóság által november 20-ára kitűzött megváltási új tárgyalás ellen tiltakozik s azt törvényesnek nem ismeri el, továbbá kijelenti, hogy Léva város közönsége az 1894. évi július 26-án létrejött megváltási szerződéssel a bor- és husfogyasztási adóknak beszedési jogát Léva város területére az 1905. évi január hó 1-től 1907. évi december 31-ig terjedő feltétlen és feltételes joghatállyal 28500 korona évi átalány mellett megváltotta és ezen szerződést az akkori törvényes kormány nevében a pénzügyminister 1904. évi augusztus hó 21-én 68379/1905. szám alatt kiadott rendeletével helybenhagyva, — a szerződésre

vezetett azon fenntartással — hogy azon csak a törvényhozás időközbeni netáni eltérő rendelkezése változtathat, — ami pedig nem történt meg, — ezért a lévai m. kir. pénzügyigazgatóságnak ezen szerződésre vonatkozó 20305/1905. számú fölmondását, valamint a jelenlegi törvénytelen kormány pénzü.-ügyvivőjének 873116/1905. számú helybenhagyó rendeletét s a lévai kir. pénzügyigazgatóságnak ennek alapján kiadott — a bor- és husfogyasztási adóknak 1906. évi január 1-től leendő újbóli biztosítására vonatkozó 22850/V. 1905. számú határozatát — Léva város közönsége nevében a képviselőtestület nem fogadja el s mind a fölmondást, mind az új biztosítás iránti intézkedést törvényellenes intézkedésnek jelenti ki s mint az ország alkotmánya és törvénye ellenére működő kormány rendelkezéséből származó intézkedést semmisnek és érvénytelennek nyilvánítja, — azt figyelembe nem veszi.

Miután pedig Léva város közönségének a törvényes kormánnyal az 1906. év végéig megkötött fenti szerződése a fogyasztási adók beszedési jogát még ezen 2 évre biztosítja — és azon szerződést a város eddig is pontosan betartotta s ezután is betartandja — ezért a képviselőtestület továbbra is ragaszkodik fennálló törvényes szerződéséhez s azon alapuló jogát 1906. év január 1-től azon szerződés lejártáig, vagyis 1907. december 31-ig mindenben gyakorolni fogja és a megváltott jogoknak továbbra is birtokában marad mindaddig, míg a „törvényhozás időközben másként nem intézkednék“, mely esetben a törvényes kormánnyal a város közönsége azonnal kész új tárgyalásba bocsájtkozni.

Ezért a képviselőtestület utasítja a polgármestert, hogy az 1906. évi január hó 1-ső napja után is a fentiek szerint a megváltási szerződésben megszerzett jogokat továbbra is gyakorolja és azokat a város birtokából ki ne engedje, hanem azoknak minden törvényes eszközökkel leendő megtartásáról és megvédéséről gondoskodik.

Mindezekről a lévai kir. pénzügyigazgatóság értesítendő azzal, hogy ez ügyben tárgyalásokat nem folytat, s helyiségeit ezen célra át nem engedi.

Ezen határozat a helybeli italmérőkkel is azzal közöltetik, hogy vegyék tudomásul Léva városnak az új biztosítási tárgyalás ellen kifejtett ezen tiltakozását és hogy 1906. év január 1-től továbbra is tényleg a város kezeli a fogyasztási adókat s a fogyasztási illeteket nincse-

nek jogositva más kezeihez lefizetni, csupán Léva város fogyasztási adópénztárához.

Elvárja polgáraitól, hogy e határozatnak érvényt szerezzenek. Megbélyegzi mindazokat, kik e határozat ellen ellenállást foglalnak; s felteszi, hogy nem akad oly beestelen, ki a város közakarátát és közérdekét egyéni érdekeinek alárendelni merészkedjék.

Léva városnak ezen intézkedése a törvényes álláspont mellett nemcsak a város érdekeit óvja meg, de megóvja az államkincstár érdekeit is, mert nem engedi a törvénytelen kormány kezére juttatni a szegény polgárok adófilléreit azért, hogy alkotmányellenes ezélokra azok felhasználathassanak s majdan a jövőben alakuló törvényes kormány elől elvonassanak.

E határozat Barsvármegye törvényhatósági és közigazgatási bizottságával is közlendő, Léva városban pedig közhírré teendő.

Ehhez a határozathoz nem szükséges kommentárt fűznünk. Csak azt akarjuk kiemelni, hogy ime újabb fényes bizonyíték ahhoz, hogy a nemzeti ügy szolgálatában Léva város mindég első szerepet tölt be. Szívünk egész melegével üdvözljük Léva város közönségét.

Eszmék kavargása.

Az emberiségnek nem volna története, ha nélkülözne a magasabb lény jellemző tulajdonát, a gondolkodást. Az emberiség gondolkodásának hullámai annyira magukon viselik a változatosságot, sőt sokszor a szertelenséget, hogy e hullámok foglalja: a történelem, még a felületesen olvasót is oly hangulatba sodorja, melyet csak a tenger borzalmas, majd szelid hullámhegyei és völgyei kelthetnek.

A jelen nem kevésbé járul a történelem „hullámhegyeinek és völgyeinek“ kialakulásához. Mert csakis kialakulásról van szó. Nem merőben ujak azok az eszmék, melyek ma a világot mozgatják, tehát szó sem lehet új alakulásról, csakis kifejlődésről. Amint az emberi egyén fejlődése miniatűrje az egész emberiség fejlődésének s amint a mai emberiség lényegében nem különbözik szülőjétől, a múlt emberiségétől, úgy a bennünket mozgó eszmék is: csak koncentrikus fejlődésményei saját maguknak. Ez a mag pedig az egyén és az egész emberiség érzése és gondolkodása. Czáfolhatná-e azt valaki, hogy a római

balra, az üdvözlőknek mágnásos nyugalommal nem köszönnek vissza, vagy ha igen: a kalapjukat alig legyintik. Sokáig tartott, míg rájöttem, hogy ezek az előkelő bácsik az itteni HIVATALFŐNÖKÖK.

Egy pinezér magyarázgatta nekem: ez a nagyságos főbíró ur, ez a nagyságos járásbíró ur, ez a nagyságos főmérnök ur, ez a nagyságos pénzügybíró ur, stb. stb.

A sok „nagyságos urat“ még értettem. Elvégre Pesten minden kereskedősegéd, vidéken minden hivatalfőnök nagyságos. Egy volt azonban, ami sehogy sem ment a fejembe: azok a bizonyos irattárczák, amit minden reggel ezek a nagyságos urak magukkal hordoztak. Eleinte azt hittem, hogy sonka és paprikás szalonna — gáblira való, — van beléjük pakkolva, de később rájöttem, hogy mit rejtenek e titkos dossziék, vagy ahogy a Dreyfus-pór óta némely tudákos laikus mondja: „borderó“-k. Hát kérem ezekben a titkos tárczákban azok az akták vannak, amelyeket a főnök ur este „hazavisz“, — mert hogy nappal nem érvén rá — azért, hogy otthon este, egész éjjelutánig dolgozva elintézhesse. Ezt persze mindennap kikürtölik, ebből az a legenda támad, hogy a főnök milyen szorgalmas; éjjel is dolgozni kénytelen azért, mert a ministerium igen smuczig, nem ad elegendő munkaerőt, sőt ami van, azt is apasztja, s így csakis ennek az éjjeli munkálkodásnak köszön-

hető, hogy a járást még nem öntötte el a Vesuv, a pálinkát még mindig szabályosan főzik, s hogy nem szakad le minden nap egy pár nagy hid és nem dől össze minden állami iskola.

Nekem a dolog nagyon gyanus volt. Megkérdeztem az irnokot, hogy mi van abban a nagy börténében?

— Azok az akták, — mondotta, — a melyeket a főnök ur este hazavisz, mert itt bent a hivatalban már nincs ideje dolgozni, mert a főnök ur nagyon szorgalmas. Azért olyan gyönge a szeme, mert éjjel is folyton aktákat intéz el.

Pokoli ötlet villant meg agyamban. Egy szép napon, mikor a főnököm a tejjgazdasági egyesület gyűlésére ment, belopóztam a szobájába, kezembe vettem a titokzatos borderót s levágtam róla a spárgával rákötözött kis kulcsot. El is vittem.

Másnap a főnök feldúlt arccal rohant be a hivatalba.

— Uraim, elvesztettem az irattáska Wertheim-kulcsát!

— Na az nem baj, — feleltem, — csináltunk egy másikat.

— Igen ám, de arra nincs idő, mert benne van egy felterjesztés, amin tegnap éjjel két óráig dolgoztam s annak ma el kell menni, fel a ministerhez. Határidős darab.

Mi egy darabig némán bámultunk egy-

másra, aztán megszólalt valaki. Ez a valaki én voltam.

— Tessék ideadni! Nekem van egy hasonló kulcsom, majd kinyitom vele.

— Hát jó, nagyon jó, — hozza ide!

— Nem lehet, — feleltem, (most jön a pokoli ötlet!) mert az otthon van a lakásomon, s a fiókomhoz le van lánccolva.

— Hát akkor vigye haza, s nyissa fel kérem, de rögtön, rögtön: itt van a táská, csak vigye, vigye!

Czélomat elértem. Az irattárczát hazavittem, ott az általam immár előbb a madzagról levágott saját kulcsával felnyitottam s kihalasztam belőle a titokzatos iratokot, amit az itteni főnökök már évek óta mindig hazavisznek.

Feltevésemben nem csalódtam.

A táskában egy vaskos eszómakulatur papír közt egy az 1863-ik évben lejárt malomátadási szerződés volt csak.

Rájöttem a dolog valódi nyitjára. Ezt a táskát, ezt a klenódiumot 1863. óta adja át mindegyik főnök a másiknak, azzal, hogy ez az aktacsomó, amit minden szorgalmas főnök este hazavisz.

(Folyt. köv.)

polgárt nem emésztette a szociális bajok okozta gond, vagy Arkimedest nem hajtotta végletekbe a tudás szomja? Már pedig, hogy ezek ma is bizonyos eszmék szolgálatába állítanak bennünket, az kétségtelen. De az is kétségtelen, hogy ezek az eszmék is koncentrikusan fejlődtek amaz évezredek alatt.

E fejlődés hasonló a vulkánhoz, mely tartalmát a saját működése folytán szerzi. Való igaz, hogy pl. egyik szociális eszme a másikat szüli, ami rákényszerít bennünket arra, hogy megvalósításukban is alkalmazkodjunk ahhoz a bizonyos koncentrikus fejlődéshez.

Az eszmék világában az elült vihar nem honos. Az a tömlő, mely az eszmék viharát viharozza, nem Aiolus tömlője. Ez viharzott öröktől fogva s viharzani fog örökké. Azok az eszmék pedig, melyek a XIX. században felszínre vetődtek, századokon át fogják az emberiséget izgatni, mert ily, az emberiséget mint társaságot lételemlőiben támadó eszme-láncolat, még nem kelt hasonló erővel életre. Az egyén szabadsága a társadalomban még sohasem követelte érvényesülését oly erővel, mint most. Az a jelenség, melyet az ó-korban, akár a görög, akár egynémely azzal egyidejű állam életében részint a meglévő, részint a követelt egyéni szabadságot illetőleg jelentkezik, egyezik a maival, csak hogy a mai mélyebb, dimenziói sokkal fejlettebbek. Az eltelt idő fejlesztette ilyenné. Ez eszme nem volt azóta állandóan felszínen azon egyszerű okból, hogy az ember állhatatlan. De ez az állhatatlanság nem azt jelenti, mintha az ember időnkint eldobná magát az eszméket s megszűnne gondolkodni, sőt éppen ellenkezőleg, újat, (viszonylag újat!) sőt sokszor „újakat” markol meg s úgy jár vele, mint a közmondás mondja: sokat markol, keveset fog! A sok közül legalább egy mégis kiemelkedik a többi közül s ez uralja amazokat is. Ma is a fentidézett közmondás-szerű állapotban van az emberiség. Ma is az eszmék raja lepi el agyunkat, anélkül, hogy mindeniknek létet adnánk lehetőleg érdemök szerint. Jól mondja P. Didon, a francziák neves filozófusa: „Ugy látszik, mintha a XIX. század feladata volna felkavarni a legtöbb és legkomolyabb problémát anélkül, hogy azokat meg is fejtené.”

Érdekes jelensége e nagy kaosznak, hogy az eszmék főkéategóriái mily küzdelmet folytatnak egymás ellen. Ezek az ellentétes eszmék, melyek az apróbbakat iparkodnak elvonni egymástól, hogy felszínre hozhassák magukba. Sőt egy-egy eszme mind a két főkéategóriában helyet foglal. A két főkéategóriát a nemzeti és a világpolgári eszme alkotja.

A két főkéategória a küzdelemben nem jelent egyszersmind két tábort, a két eszme külön táborát. Még így nagy általánosságban is legalább még egyet, az egyeztetők táborát kell említenünk. De ezzel még korántsem merítettük ki a küzdelem felsorolását. Eppen nem! Az egyéniség törvénye ismét diadalmaskodik, mert hisz ez örökké feltételeket hajhász. Feltételeket, melyek árán ő érvényesülhet. Így történhetik meg az, hogy bizonyos körülmények között egymás ellen harcognak azok is, kik a végcélban megegyeznek. De ez a magyarázata annak is, hogy az említett főkéategóriák harcossai sem képeznek egységes tábort, annyira, hogy az értük folyó harcban az emberiség a legnagyobb szétdaraboltságot tanúsítja.

E szétdaraboltságnak is csak az a bizonyos „individualis karakter” az oka, mely vonz és taszit s darabokra szaggatja a társadalmat. Igaz, hogy az „individualis karakter” lényegében ellenkezik azzal, hogy tömegek viselkedésének okát benne keressük, de ha szem előtt tartjuk, hogy a simpaticus érzések hatalom fölöttünk, világos lesz, hogy ama tömegek karaktere egyének „individualis karakterének” mása. Azt mondják ugyan a kriminalisták, hogy a tömegek lelkiülete ellenkezik egyének lelkiületétől. Az ő eseteikre talán alkalmaz-

ható e tételük, de itt nem. Milliók és milliók képesek az egyén szenvedélyével rávetni magukat egy-egy eszmére, s a tülekedésben épen úgy képesek a többit elfeledni, mint az egyén. Tehát szétdaraboltság, vak szenvedély és más nem kevésbé elítélendő tünet kíséretében küzd az emberiség az eszmék diadaláért.

Az ember önkéntelenül is kíváncsi lesz, hogy ugyan hova fejlődik e küzdelem? Kíváncsisága visszaviszi a múltba, keresi a hasonló idöket, a konkrét eseteket, keresi pedig ezeket azért, hogy lássa, mint váltott testet egy oly eszme, mely mellett vagy ellen az egész emberiség küzdött. Nincsenek! Igenis, az egész emberiséget mozgó eszmék eddig soh'sem jutottak oda, hogy teljesen megvalósultak volna. Az ő sorsuk az, hogy a realis életben csak nyomokat hagynak, de tökéletes épületeket nem hoznak. Eppen ez az oka az eszmék koncentrikus fejlődésének, valamint időnkinti felszínre jutásának. A kíváncsiságnak tehet abban kell kielégülnie, hogy azon eszmék, melyek ma az egész világot lázban tartják, teljes egészükben a legtávolabbi jövőben is aligha valósulnak meg. És ez jól van így, mert örökké léssen küzdelem. Már pedig csak eszmékért küzdve tudunk életet élni. T-k E-6.

Közgazdaság.

Helyesebb és okszerű gazdálkodás üzése . . .

A mióta az egész országban észlelhető drágaság, különösen az élelmiszerekkel oly rohamosan beállott és egyes cikkeknek pláne az áremelkedés már elviselhetetlen mértékben emelkedett, kell, hogy gondolkodóba ejtse az embereket, hogy hogyan, miképen lehet ezen a bajon segíteni, amelyik segítség egyúttal alapját vetné meg annak is, hogy a földmíveléssel és állattenyésztéssel foglalkozó polgárok százezerein is, segítve lenne. Már régóta hangoztatott tény az, hogy a magyar gazda az ő egyoldalulag kezelt gazdálkodási rendszere mellett anyagi tekintetben soha jobb körülmények közé nem juthat, ha megmarad a régi járt uton, s nem iparkodik, hogy magának a földje intenzivebb, belterjesebb kihasználása által fokozott jövedelmet nem biztosít.

Más államokban már régebben rátudták venni a gazdasági szakkörök a polgárság földmíveléssel foglalkozó nép zömét, hogy az egyoldalú kalászos vetések forszírozását hagyják abba és inkább hüvelyes, kapás és az állattenyésztésre alkalmas takarmány növényeket honosítsák meg, mint amelyeknek művelése hasznosabb jövedelmi forrásnak bizonyult.

És hogy ez így van, ennek különösen Szászországban Hessenben, a kelettengeri tartományokban, de különösen Hollandiában és Belgiumban láttam az eredményét, ahol egyrészt a kerti veteményeket és gyümölcstermelést kultiválják, másrészt az utóbbi kettőben az állattenyésztés terén értek el az utóbbi időben óriási sikereket.

Sohasem volt alkalmasabb idő Magyarországon arra, hogy a polgárságot ezen előnyösebb gazdálkodásnak megnyerhesük, mint a mostani időszak, amidőn tapasztaljuk, hogy az cikkek közül például a borsónak és a babnak az ára közel ötven százalékos áremelkedést ért el a tavalyival szemben csak azért, mert a kisgazdák sokkal kevesebbet termeltek az előző évekkel szemben. S bár például a bab és borsó termés fényesen sikerült, a termelt mennyiség után több mint kétszeres hasznót vágta zsebre.

Daczára annak, hogy a termés jobb volt ez irányban az előző évinél, az áremelkedés okát az tette, hogy a fogyasztás sokkal nagyobb lett, mint az előzőleg volt és hogy az így előállított szükségleti többletet nem tudjuk előteremteni.

All ez a tény azonban különösen az állat- (marha) tenyésztésnél. Tudjuk jól, hogy három év óta Magyarországon a marha ára rettenetesen emelkedett és hogy

ma a legjövődmezőbb dolog a polgárságra nézve, ha különösen az állattenyésztésre adja magát és minél több jó vágó marhat vizs a piacra.

Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha a buza és rozs területekből minél többet elvonunk és ezt az állattenyésztéshez szükséges növényekkel pótoljuk. Mert csakis a jó takarmány előállítására teszi lehetővé azt, hogy minél több és minél jobb állatanyagot vigyünk a piacra, amint az Belgiumban, de különösen Hollandiában az utóbbi években megtörtént.

Pedig hogy ez sokkal könnyebb és kevesebb megmunkálást is igényel, azt a földmivelő polgárok jól tudják és hogy ez ideig mégis csökönnyösen ragaszkodtak a buza és más kalászos növények termeléséhez, nem tudhatjuk be másnak, mint-hogy ragaszkodtak a régi szokásokhoz.

Időszerűvé tette még ennek a dolognak a szóba hozatalát az is, hogy a folyton fejlődő városok valamint a létesült fürdőtelepek szükséglete oly rohamosan állott be, hogy például egyes vidékek lakossága nem tud annyi élelmi és kerti cikket termelni, amelyet a legjobb áron el ne kapkodnának a piaci vásárlásra utalt emberek százezrei.

A baromfi és gyümölcs termelés is sokkal jobban kifizeti magát, semhogy ezt be nem látnák ezek az emberek, mert hiszen tudjuk jól, hogy a külföldi kivitelre is óriási nagy a kereslet, különösen tojásból és szárnyasból Anglia és Németországba és fajgyümölcsöt sem tudunk annyit termelni, amennyit ennek a két országnak a piacra tőlünk nem importálna.

De amidőn a hazai szükségletet sem tudjuk előteremteni, akkor kell, hogy gondolkodóba essenek az emberek, nem-e lenne célszerűbb e kérdéssel gyakorlatilag is foglalkozni és megpróbálni, hátha tényleg úgy áll a dolog, mert azt tényleg láthatják, akiknek az érdekében szólnunk, hogy minket a jóakarát vezet, mert amidőn ezeket szóba hozzuk, csak azért tesszük, hogy őket figyelmeztessük, csak az ő figyelmüket ezekre a dolgokra felhívjuk.

Jó és több állatállomány beszerzése a legjobb mód arra, hogy a polgárság magának nagyobb jövedelmet biztosítson, de ezt csak úgy érheti el, ha nagyobb gondot fordít a takarmánynövények termelésére, valamint nagyobb gondot fogják felkarolni a kerti növények termelését és a szárnyas nevelésére is több gondot fordítanak. Különösen áll ez annak a vidéknek a lakossága érdekében, ahol a fürdő és nyaralóhelyek túltömöttsége folytán nagy és kényesebb igényű közönség torlódik össze, mert ezek sokkal nagyobb igényvel bírván mindenféle árut, sokkal többet és sokkal jobb áron vásárol.

Ez csak a kezdet a boldogulásra; a néprétegeknek be kell látni maguktól azt, hogy amit itt irunk, az nem üres pufogatás a levegőbe, hanem a nép jól felfogott érdekében tettük meg felhívásunkat abban a reményben, hogy amit itt irunk, annak már a közel jövőben fogantatja is lesz.

Gazdasági állam népe csak úgy boldogulhat, ha a kor igényeivel összhangba tud jönni ez a fő biztosítéka a polgárság boldogulásának, amint ezt más népek és nemzeteknél is tapasztaljuk.

Krónika.

Bitangok.

Igenis bitangok. Azok, kik Kristóffy hirhédtt legujabb rendeletének úgy örülnek. S vannak, élnek itt Aranyosmaróton és a környéken néhányan, akik azok közé tartoznak. Ha kevesen vannak is, de vannak. De ez még hagyján, mert a tövist sehoh sem lehet tökéletesen kiirtani. Ez még nagyjából nem is volna különös szerencsétlenség. A hiba csak az, hogy ezek a kevesen köztiszteletnek örvendenek. Ezek a bitangok befolyásos alakok, akikről rettegnek és ijedeznek a ma-

gukat magyaroknak tartó és bátorságtól eltekintve, érzelmeikben valóban magyar emberek. Semmit sem ér a mi egész felbuzdulásunk, ami egész törekvésünk, amíg annyira gyávák maradunk, hogy respektáljuk ezeket a bitangokat. Most vigyük dűlőre a dolgot. Tessék nyíltan színt vallani. Aki akár magán-érintkezésben, akár hivatalosan bármiképp közösséget vállal ezekkel a bitangokkal, az maga is bitang. Ezt ki kell nyíltan mondani. Mert ha őszinték vagyunk érzelmeinkben, akkor fel kell ismernünk, hogy ezek a bitangok valóságos hazaárulók, kik mint Ezsau, egy tál leneséért mindenre képesek. És ezek az jellembeli sötét alakok kiközösítendőek a magyar társadalom kebeléből. Nem ismerünk különbséget közhivatalnok, vagy magánember között. Egyik olyan utálatos legyen előttünk, mint a másik, ha bitang, ha hazaáruló. Radikálisan kell a magyar társadalomnak fellépni. De ám itt nem mernek mozogni az emberek. Itt a bitangoknak van becsületük, legalább külsőleg. S ez oda vezet, hogy a legjobb érzelmeik sem mernek nyíltan tevékenykedni, hanem legfeljebb suttymban, ami pedig macskát ér. Semmi finyáskodás uraim! Harezban vagyunk. Hazánkat immár nem csupán a bécsi armány ellen, de a bitang hazaárulók ellen is meg kell védelmeznünk. Aki most is finyáskodik, az gyáva ember. A gyávákat pedig a háboruban használni nem lehet. Ne legyünk gyávák. Egy-két bitanggal még csak el tudunk banni?!

Multakat őrző sziklatető.

Az 1849-ik év egy zúzos, hideg korai tavasz-estéjén honvéd-esapat jött Malomvizre czirkálás végett. A közlegénység őrszemekre volt osztva, ki itt, ki meg amott, Isten szabad ege alatt, szélben, dermesztő hidegben. A kastélyban nyalka tiszturak nevetgéltek, kártyáztak, szerelmi kalandoakat meséltek — s ittak.

Az udvar közepén, szürke köpenybe burkoltan, fiatal honvéd állt, szuronyos fegyverrel kezében. Kezei a fegyvert szoritották, szemei az égen függtek.

Szél ellen a levélfosztott eperfa törzse is védelmül szolgál egy oldalra, melléje huzódott a katona. A vigság zaja kihallatszott az udvarra, a gyertyák fénye kicsillámlott.

Sötétben nézett körül s magyarkáját kigombolva, papírt vett elő onnan. Tán kedvesétől küldött levél? Sorvasztó vágyról, forró szerelemről szóló? . . . A papírlap tiszta volt s ő gyors sorokat jegyzett reá.

Az őrködés ideje eltelt s a fáradt fiu fedél helyett a fa alatti helyet választotta magának nyugágyul s betakarva magát köpenyével, fejét a lapos kőre hajtotta. Miről álmodhatott? . . .

Reggel már Koleczvár tetőzetén volt az őrs és délre egy kis csapattal tájra ment. Egyik eseléd a kő alól, hol a katona pihent, teleirt lapot huzott elő, mely csak félig volt odadugva. Az írás harezzi dal volt szilaj gondolatokkal és honszerellemmel tele. Aláírása: Petőfi.

— Hol van Petőfi? — kérdezték az urak, vágyva láthatni a két haza első dalnokát.

Akkor már nem találták sehol.

Igy hallottam ezt elbeszélni. Hol van e dal? Ki olvasta? Le van-e írva valakinél? Mindezekre homályos, ki nem elégitő feleleteket nyertem.

Elgondolkodtam, amint ott álltam Koleczvár tetőzetén. Mily regényes, merész pont ez! Saslak a sziklatetőn; oly magasan, hogy egy tekintet róla befutja az egész vidéket, a hegykerítés tetejéig, hol az ég a földhöz ér. Titokzatos hely; erdőzugas és felhők között. hegyeknél magasabban és hegyekkel egy színnyalon; kiépítve kétszáz méteres mélység fölé, honnan letekintve, félelem és borzadály lép meg a mai kor fiát. Magasabban csak

a mogorva Retyezát áll, felhősipkás nagy fejével, nézve a körülötte eltörpülő hegyekre, mint nagyapa apró unokáira.

E fészek nem volt kényelemre építve, abban az időben nem ismerték a mostani elpuhító lak-módot. Őseink bérczen szerettek lakni, szabad bérczen. Egy ilves kis állomány, mely pár száz négyszög méter, magában foglalt minden szükségeset, — s ez elegendő volt. E három bástya, a nagy torony, kívülől kisebb, belül nagyobb ablakaival, lakószobák valának, emeletre osztva; fönt az urak és apródok, lent a eselédék laktak. Az a kis udvar, ahol pár ló alig fordulhat meg, elég tágas volt olyan családnak, melynek tagjai nem vontatták magukat négyes fogatu hintótkban, hanem toporzékoló mén hátán, a szivós erdélyi fajból, szállottak le az üde völgybe, a esavargó vár-uton, sólyommal vadászni vagy harezra; kúrhangra a visszatérők előtt vidáman csapódott le a felvonó hid, s a sötét, vastag kapu-iv alatt berobogva, míg a serény csatlósok zablán tartották a lovat, az erkélyről repeső hölgyek nyújták elő karjaikat.

Im, itt a vár belseje. Tömör kőfalak körítik az ürt; s míg a földszinti eseléd-lakok és istállóknál is alantabb a vár fel nék, rejtélyes börtöneivel és alagutjaival, vöröses márványlépcsők vezetnek az emeletre. A torony-szobák különös kellemességgel bírnak, négy táj felé nyíló ablakaik egy tündérország virányára engednek kilátni. Faragott nehéz székek, embermagas támlányok, középen a várur vésett czimerével, állják körül a nagy termet, sötét keretben hősoket ábrázoló festmények alatt. A terem közepén a családi asztal terül griff lábakon, oldalvást szekrények és magas pohár-szék; sulyos, aranyos és drágaköves fegyverek, pajzsok, kürtök, esatacsillagok és zászlók. Bent délczeg, erőteljes alakok, künn a nap végsugara, mely bucsuzni jött, benézve az ónya foglalt színes ablakon, esábos szint lehel be.

Milyen alakok! . . . Három vitéz fiu, kiknek ketteje többször járt harezban, s kiknek napsütötte arcain és egész lényén magasztos hit és nyers férfiaság jellege ömlik el. A harmadik büszkén szoritja magához a kardot, amelylyel először volt most harezban. Könnyű, testhez simuló öltönye kitünteti izmos tagjait; barna, vállra hulló haj körzi sólyom-arczát és szemei fölragyognak.

A bátya közel lép hozzá és megveregeti az ifju vállát.

— Derék fiu vagy, öcsém! De tulságos hév nem használ. Lehetsz vigyázó a harezban is, a nélkül, hogy hátrálnod kellene.

— Miért nem lehettem én is ott? — sóhajt a nagyapa, előrehajtvá ősz fejét.

— Sokan estek el; titeket megőrzött az ég, — szól a fejedelmi házi nő. — Fáj-e még sebed, Tihamér? — s odalép szögben ülő középső fiához.

A fiu gyöngéden esókolja meg az anya ápoló kezét, s mosolyogva felel:

— Begyógyul a jövő harezig.

Oly regés színezetű minden . . . Az agg nő rokkája mellé ül, s tündér-történetet szaval, egyikét azoknak a regéknek, melyeket oly szívesen hallgat apró és nagy. E regék oly szépek! A fonó kerék gyenge kattogásával zavarja az utána beállt esendet; az udvarból néha dal hangzik föl és tárogató-síp. A hold árny . . . reszket a falakon.

— Világosságot! — kiált a ház ura; s gyermek apród siet szót fogadni.

— Hol van Ilona?

A mélység fölötti erkélyről ábrándos hárfahangok zokognak be a nyitott tölgyajtókon.

— Ne bántsuk őt! — mondja mosolyogva az anya; majd gondosan utána teszi:

— Az est hűvös, a Retyezát felől hideg szél fu: vigyétek e mentét neki!

Oh, a holdsugár!

Mi van e szomoruan fénylő világosságban, ami oly bűvös hatással van a szivre, az álmodozó kedélyre? A holdsu-

gár a szellemekkel játszik, elővarázsolván őket, tán azért szeretik a busongók és szerelmesek? A holdsugár árnyat sző: az óhajtott árnyat.

A szép leány félrehajtvá zengő huru hárfáját és megsimitva homlokát; majd gyöngyrakta guzsalya után nyul és elkapva tekintetét az igézetes hld arczáról, lenéz a mélybe, s a mélyben felhuzódó éjt mutató völgybe. Finom ujjai pörgetik az orsót; a lenszál mesés hosszúságra nyulik ujjai alatt . . . lejjebb-lejjebb, egész az alanti kőpartos patakig. Tán a valót akarja emlékébe hozni, a zavart álmoképek helyett?*)

De oly édes az ábrándozás álma! . . . A hölgy visszarántja kezét: az orsó gyorsan pörög vissza, — s itthon nyugszik újra. A fölzaklatott sziv merengésbe sülyed.

Naplóm lapjai közt most is van egy rózsza, melyet az erkély mellől szakitottam.

Borult szemem végigszállt a láthatáron.

Elöttem terült a világ egyik legregényesebb, történeti emlékü kertje, melynek virágai a regék, homokba szórt kagylói a föliratok kövek, sirtól vájt ékszeres és érmek; fái a villámjárta várak és tornyok; nyughelyei az eltemetett városok hantjai.

Vadul nyargalva, esörögve, kanyarulásokat vágva és egyenes irányban habzik a Sztrigy vize, mely történeti nevezetességre jutott.

Mi a szabályozott folyamok árja, a természet e szabad gyermekéhez képest? Nincs ennek rendes partja, csak medre, mely a vizet csak közönséges állapotában tartja meg karjai közt. Ha felhők szakadnak a bérczek közé, a patak előre kap és vészes mormolással önti el a tájat és hatalmasa előtt alig van gát. Mint vásott suhanéz szilaj paripán, befutja a tért, hullámot hányva, mindent elsöpörve. Eliszapolja a vetéseket, átiép a küszöbökön, beront a falvakba. Zabolátlan állapotában fölveszi a békés oláh — háznak nevezett — szalmafedött faalkotmányát és mértfoldekre viszi. A gonosz habok úgy kacagnak!

Ha végre elpihen, rombolás körzi mindenütt; még irányát is megváltoztatja, előbbi helyét elzárva el nem mozdítható kövekkel, hegydarabokkal.

E folyam Romániától ne messze, egy magas kőszikláról hull alá, hol két ágra szakadva, a Marosba ömlik. Egy érvényre jutott hagyomány szerint, a dák nép romlása után, e vízbe rejté Deczebál — az utolsó dák király — töméntelen kincseit.

Csak egy ember tudta, hol van az ország kincse eltemetve, Deczebál meghittje, Biculus. S ő árulta el a győzőnek.

Traján örvendett a roppant drágaságnak; milyen nagy volt az, kitűnik abból, hogy a czézár hadjáratainak kiadásain kívül, a pártusok ellen indított hadjárat alkalmával, mesés összegű aranyedény és más drágaságokat áldozhatott Jupiter Kasiosnak. Ebből építette a vaskapui hidat keresztül a Dunán, melynek oszlopai évszázadokon át megmaradtak és Rómában a fórumon az ő nevéből nevezett emléké- és diadaloszlopot. (Columna Trajana.)

A kincs találási helye, Órallya, Boldogfalvánál van, hol bolthajtásos üreg volt befogadására készítve.

Izabella királyné alatt is, mint Bethlen Farkas említi, találtak egy csomó aranyat egy kikorhadt fűzfa tövében, Lysimachus — tehát nem dák — nevével vezetve, aki Nagy Sándor egyik vezére volt és Kozon görög város leliratával, honnan Lysimachos- vagy Kozon-aranynak nevezték.

A Sztrigy mitem gondol azzal, mi után a világ úgy eped; gondtalanul esörög el arany- és homokkő fölött. Többre becsüli a követ, mely szőzatosakká teszi hullámaint.

H i r e k.

Esküvő. Korentsy Sándor kistapolcsányi tanító, lapunk állandó jeles munkatársa folyó hó 16-án esküdtött örök hűséget Korentsy Juliskának Eszergomban.

*) A szép Kendei Ilonáról, ki a völgyig eregető orsóját, rege ál a nép ajkán.

Előléptetés. Török Emil helybeli törvényszéki díjtalan joggyakornok fizetése joggyakornoknak lépett elő.

A megyei tisztviselők fizetése. A legújabb belügyministeri rendelet szerint Barsvármegyében is beszüntetik az állami dotációt. A vármegye alispánja ennél fogva a Vármegye rendelkezési alapjaiból fogja ezután a fizetéseket kiutalványozni. Azonban talán erre sem lesz szükség, mert a jóléti bizottság bizonyára intézkedni fog, hogy az önkéntesen felajánlott adókból fedeztessék a tisztviselők fizetése. Abban pedig nem lehet kétség, hogy a vármegye közönsége nem hagyja cserben a tisztviselőket, akik közül legtöbben kétségkívül ki is érdemelték. De másrészt ha rosszul is esik bevallanunk, mégis be kell vallanunk, hogy néhány kétszínű és egy-két a zavarosban halászni szerető tisztviselő inkább azt érdemelné meg, hogy a közönség kiebrudalja őket. Mindenesetre szükséges ezeket a kétes elemeket jól szemmel tartani, mert inkább féljünk az árulóktól, mint sem azután szemrehányást tegyünk önmagunknak, hogy haszontalan, semmiházi alakok teszik tönkre mindazt, amit annyi gondnal és fáradsággal szereztünk.

A korponai országgyűlés. Ma tartják meg Korponán a régen ott tartott országgyűlések emlékére rendezett ünnepélyt, a melyen az egész ország képviselve lesz. Vármegyénkben is sokan megjelentek.

Szélhámos segédjegyző. Lengyel Lajos, széplaki (Biharmegye) illetőségű 28 éves segédjegyző ki Alsópélen „Kovács István” álnéven „működött” mult hó 25-én 99 korona 20 fillér hivatalos pénz eltulajdonítása után megszökött.

Körmöczbánya költségvetése. Körmöczbánya város képviselőtestülete most állapította meg 1906. évi költségvetési előirányzatát. A bevétel 499.441 korona 48 fillér, a kiadás 499.373 korona, pénztári maradvány 68 korona 48 fillér. A városi házipénztár nemcsak az egyesekre kivetett összes vármegyei pótdadót fedezi, de vá-

rosi pótdadó ninesen. A város az utóbbi időben szépen halad. A folyó évben létesítette 50.000 korona költséggel a sólyomvölgyi nyaralót egy vendéglő és három villával. A siket-néma intézetet három év előtt építtette és ehhez évi 4000—5000 koronával hozzájárult. Főterét körülbelül 9000 koronával rendezte. A jövő évben második kisedővödát szándékozik létesíteni. Stubnya-fürdőt a város a modern követelményeknek megfelelőleg fejleszti. A jövő évben a villamos világítást akarja bevezettetni.

Műkedvelői előadás Verebélyen. Ma és 26-án jótékonycélu színelőadást rendez a verebélyi katolikus kör ifjúsága. Színre kerül Csepreghy Ferenc „Piros bugyellár” című népszínműve. Jegyek előre válthatók Visnyovszky Mihálynál, a kör pénztárnokánál. Felülfizetések a jótékonycélra való tekintettel köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A 26-iki előadást táncmulatság követi.

Játék-bazar Léván. A lévai szanatoriumi bizottság Dr. Frommer Ignác elnöke alatt folyó hó 14-én tartott értekezletén intézkedett a karácsonyi játékkiállítás felől. A kiállítás december hó 13—17. napjain lesz látható a városházán.

A Zoltán-féle csukamájolaj táp-ereje igen nagy s mivel egy tápszer sem emészthető oly könnyen, mint ez, s kellemetlen szaga, ize ninesen, azért ez fölébe helyezendő minden másnak. Üvegje 2 korona Zoltán Béla gyógyszerésznél, Budapesten s a helybeli gyógyszerárakban.

Lezárt kör. Nagy feltűnést keltett e napokban, hogy Nagysurányban feloszlatták a katolikus kört magyarellenes izgatások miatt. Miként értesülünk ez a hír csak annyiban felel meg a valóságnak, hogy néhány nemzetiségi izgató összejöveteleket tartott e célra bérelt helyiségekben, azonban szó sincs róla, hogy a kath. körrel történt volna ez, melynek az egész

dologhoz semmi köze sincs. Az tény, hogy ezeknek az izgatónak több összejövetelet tartaniok nem szabad, mert a járási hatóság betiltotta.

A földbirtok tehermentesítése. A kormány hirdetett programjának a kis-és középirtok tehermentesítésére vonatkozó reformtörekvések közül még György Endre megboldogult ügyvivő adott ki egy rendeletet, amelylyel minden vármegyében a program megvalósítása előzetes kísérlet alá vonatott. Ennek következményeként Nyitra vármegye is kísérleti állomásul szemeltetett ki és az állam protektorátusa alatt az Országos Földhitelintézet útján 30.000 korona próbakölcsön engedélyeztetett a vágúj helyi járás földbirtokosai részére.

Uj hitelintézet Trencsénbaában. „Trencsénbaáni gazdasági és iparbank részvénytársaság” czég alatt létesítendő hitelintézet alapítói a mult hét folyamán bocsátották ki az aláírási ivateket. — A társaság alaptőkéje 100.000 korona, felosztva 1000 drb 100 koronáról és névre szóló részvényre. Az aláírások záridejűl 1905. decz. 15-ike van megállapítva.

Az O. M. K. E. választmányi ülése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület központi választmánya vasárnap november 26-án, délelőtt 9 órakor ülést tart. A tárgysorozat iránt ugy a fővárosi, valamint a nagyszámu vidéki választmányi tagok részéről nyilvánuló nagy érdeklődésből ítélve az ülés igen látogatottnak és élénknek ígérkezik.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Vadász. Az idén még nem történt olyan bal eset, hogy ökör esett szarvas helyett.

K. Ö. Köszönjük. Intézkedtünk, hogy megkapja.

K. S. Jövő számban közöljük. Gratulálunk.

Irnok. Csak kutasson jobban, rá fog akadni. Egyébként figyelemmel kísérik.

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ARMIN.)

Mindenemű könyvnyomdai munkák a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig elkészítésre jutányos árak mellett elvállaltatnak. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

A t. megrendelőkhöz meghívására megbizottamat készséggel bocsájtom rendelkezésre. =====

Vidéki megrendelések ===== postafordultával. =====

PAPIRRAKTÁR:

A nevesebb hazai és külföldi papirgyárak dus választékú raktára. ❁ ❁ ❁ ❁ ❁

Levélpapír különlegesség. =====

Központi előfizetési iroda az összes bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok megrendelésére. =====

Teljes irodai berendezések. =====

ALAPITTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPITTATOTT:
1880.

74 kitüntetés
és
állami érem!

10,000
motór a legtelje-
sebb megelégedésre
szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.

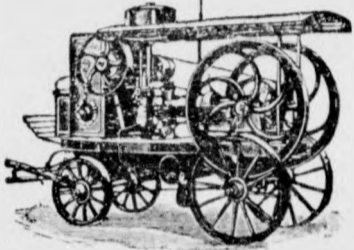
(ezelőtt Hille) főtelepe:

GELLÉRT IGNACZ és TÁRSA

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. sz.

Telefon 12-91.

Benzinmotórok, légszeszmotórok, nyers-
olajmotórok, szesz- (spiritus) motórok, acety-
len-motórok, Benzinlokomobílok eséplésre.

Szivógáz (generátoros)-motórok a legmo-
dernebb és legtekélyesebb, beigazoltan a leg-
olcsóbb üzemet nyújtó erőgépek.

A drezdai motór világszerte elismer-
ten a legkitünőbb gyártmány. Kipróbált tö-
kéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyag-
ból a legszolidabban és a legpontosabban ké-
szítve.

Tartós! Sok évi használat után sem
szorul reparatúrára. Feltétlenül üzembiztos.
Kezelése rendkívül egyszerű. Az üzembiz-
ságok a legelőnyösebbek.

Drezdai motórok üzembiztos megte-
kinthetők számtalan iparvállalatban és ura-
dalmak gazdasági üzemében: malmokban,
téglyagyárakban, fémgyártásnál, faaprítás-
nál, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági
takarmány-kamarákban, tejgazdaságokban,
eséplésnél stb. stb.

Teljes üzembiztosítások (malmok, gaz-
dasági üzemek, közlőmű-szerkezetek stb.)
szakszerű szállítása.

Felvilágosítások és költségtervezetek
készítéssel adatk.

Legmesszebb menő jótállás! Ked-
vező fizetési feltételek!

4546/1905 Árverési hirdetmény.

Az aranyosmaróthi kir. törvényszék mint tl-
kvi hatóság közzé teszi, hogy Dr. Török Mór ügyvéd
által képviselt özv. Kristyén Pálné újból férj. Kra-
már Katalin és társai végrehajthatóknak Kovács Mi-
hály és neje szül. Mensik Magdolna végrehajtást
szenvadó elleni végrehajtási ügyben 160 kor. tőke,
ennek 1887 évi november hó 15-től járó 6% kama-
tai 31 korona 80 fillér eddigi, 18 korona 70 fillér
jelenlegi és még felmerülő költségek erejéig ezen
kir. trvszék területén levő következő ingatlanok u. m.
az 1881 évi LX t.-cz. 156 §-a alapján Kovács Mi-
hály, Rajnoha Józsefné szül. Pladn Teréz, Kristyén
(Brnák) György, Kristyén (Brnák) Anna, Kovács sz.
Mensik Magdolna, Toma Mihály és Toma György-
nek a nagyugrózi 181 számú tjkvben A 11 sz.
alatt foglalt 385 korona becsértékű egész és Rapnoha
József, Kristyén (Brnák) György, Krislón (Brnák)
Anna, Toma Mihály, Toma György, Kovács szül.
Mensik Magdolna, Kovács Mihály és kiskoru Kris-
tyén Katalinnak az u. o. 259 sz. tjkvben A 1 sz.
alatt foglalt 140 kor becsértékű egész birtoktestükre
a végrehajtási árverést elrendeli, és annak Nagyug-
rócz község házánál a végrehajtható vagy képviselője
közbenjöttével leendő foganatosítására határnapul
1905. évi december hó 7-ik napjának dé 9 órája
kötöztetik azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási áron
alul is eladhatók.

Kikiáltási ár a fentebb külön-külön kitétt
becsérték. Bánatpénzként kötelesek a vevők a kiki-
áltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadék-
képes papírban letenni. A vevő köteles a vételért
3 egyenlő részletben és pedig az 1-ső részletet az
árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap,
a 2-ik részletet 60 nap, a 3-ik részletet 90 nap alatt
kifizetni.

Az árverési feltételek többi pontjai, a hivata-
los órák alatt ennél a telekkönyvi hatóságnál és
Nagyugrócz község bírójánál is megtekinthetők.

Együttal a nagyugrózi 181 sz. tjkvben közös
tulajdonosként Kristyén (Brnák) György és Kristyén
(Brnák) Anna nevével feljegyzett kiskorúság hiva-
taltól töröltetni, úgy az 1905. évi szeptember 5-én
kelt kétrendbeli születési anyakönyvi kivonat alap-
ján a fenti tjkvben jelzalogos hitelezőkként be-
jegyzett Kristyén György és Kristyén Anna nevé-
vel feljegyzett kiskorúság töröltetni rendeltetik s
foganatosítása a tlkvi irodának meghagyatik.

Az aranyosmaróthi kir. tszék mint tlknyvi
hatóság, 1905. évi szeptember hó 27-én.

Valkovits István, kir. tszéki bíró.

Köszön

1. rendű darabos métermázsánként 2 kor.
80 fill., brikett métermázsánként 2 kor.
70 fill., házhoz szállítás mmként 10 fillér.

Kapható Beck Mór üzletében.

KOCSI-
acetylen-lámpák!

Gőzeke-, kocsirud-, spitzbogen-,
asztali-, udvari-, kerti-, utczai-
és istálló-

acetylen-lámpák.

BARDI JÓZSEF

BUDAPEST,
VI. kerület, Gyár-utca 10. szám alatt
(Andrássy-ut és Királyutca között.)

Árjegyzék ingyen. Törvényesen védve.

A leghasznosabb karácsonyi ajándékok
az
EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK
amelyeket csak saját üzletében
árusít a

SINGER Co.

Nyitra,
Vármelegház-utca 15.

Minden varrógép
ezen védjegyet
vi seil.

Sömörbetegek

olyanok is, kik sehol gyógyulást
nem találtak, kérjenek prospek-
tust és hiteles bizonyítólevelet
teljesen ingyen Rolle C. W. gyógy-
szerész, Altona-Bahrenfeld. (Elbe)

TAGOSÍTÁS.

legelőfelosztás, birtokrendezési és
minden a felmérői szakba vágó
munka szakszerű elkészítését, ju-
tányos ár mellett elvállal, több
mint harmincz évi gyakorlattal
bíró földmérő.

Lipták Lajos,
Aranyosmaróth, Kis-utca.

Dóczy nyomda, Aranyosmaróth.

KISS

szerencséseje

NAGY!

Ki még eddig soha szerencsekísérle-
tet nem tett az osztálysorsjátékban,
vegyen egy szerencsesorsjegyet **KISS**
bankházában, mert

KISS szerencséseje **NAGY!**

Kinek még eddig az osztálysorsjáték-
ban eredménye nem volt, tegyen ki-
sérletet **KISS** bankházában, mert

KISS szerencséseje **NAGY!**

Több ezer fél nyert a lefolyt sorsjá-
tékokban nagyobb nyereményeket

KISS BANKHÁZÁBAN

Az eddigi húzásoknál
szerencsénk volt már

Háromszor a jutalmat

600.000 K. = 1,800,000

és egy nagy nyereményt

400.000 K. = 400.000

Összesen 2,200.000
4 sorsjegyre
koronát igen tisztelt vevőinknek ki-
fizetni.

Minden egyes húzás után közzé
teszük a legnagyobb budapesti hir-
lapokban a nálunk nyert sorsjegyek
jegyzékét, úgy, hogy mindenki
meggyőződhetik, miszerint a mi t.
vevőinknek különösen kedvez a
szerencse.

Kihuzott nyeremények **azonnal** kif-
iztetnek.

Kísérölje meg szerencsését **KISS**
bankházában, mert

KISS szerencséseje **NAGY!**

A XVII. sorsjáték I-ső osztályának
húzása f. é. november 23. és 24. lesz.

Az I-ső osztályu sorsjegyek árai:

Egy nyoleczad . . . 1 korona 50 fillér
Egy negyed . . . 3 korona — fillér
Egy fél . . . 8 korona — fillér
Egy egész . . . 12 korona — fillér

Kiss Károly és Tsa

a magyar kir. szab. osztály-
sorsjáték főelárusító-helye

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-utca 13. szám.